

DRUŠTVO
OBLIKOVALCEV
SLOVENIJE

Zadeva:

Predlog za posodobitev pogojev za pridobitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost za poklic oblikovalec in pripombe na obstoječe predloge.

1. Obseg dela za petletno obdobje

Za obseg dela na petletni ravni predlagamo 3 selekcionirane skupinske predstavitve v nacionalnih ali mednarodnih galerijah oz. v okviru referenčnih dogodkov. Ena referenčna samostojna nadomesti vse selekcionirane razstave.

Argument 1: Podpiramo kvaliteto razstav/e, ne pa njihovo količino. Oblikovalci se bistveno razlikujemo od umetnikov drugačnih profilov in za našo kakovost dela sploh ni nujna in ne primarna razstavna dejavnost. Takšne zahteve MK primorajo oblikovalce, da svojo energijo in čas trošijo v segmentih, ki ne prinašajo koristi ne neposredno njim in še manj družbi.

Argument 2: Zavedamo se naše nevpetosti v širši prostor in posledično neprepoznavanja slovenskega oblikovanja v tujini. Slovenske kulturne institucije (MK), bi se morale zavedati pomena dodane vrednosti, ki jo oblikovanje ponuja in v ta namen podpirati stanovska društva (DOS in drugi). DOS je prisiljeno delovati na volonterski ravni in stroške kriti s prispevki oblikovalcev, katerih finančni status je že sam po sebi slab. Nimamo podpore gospodarstva, ki bi slovensko oblikovanje s skupno strategijo predstavljalo v tujini (sejmi in ostale predstavitve). Ni enostavno biti prepoznan kot vrhunski oblikovalec v družbi in prostoru, kjer je veliko neznanja in nerazumevanja o pomenu stroke.

2. Odmevnost oblikovalskih del in predstavitev

Predlagamo, da se nameni večjo težo in pomen priporočilom stanovskih društev (Strokovnemu svetu DOS in drugim podobnim organom) in priporočilom uveljavljenih oblikovalcev ali likovnih/oblikovalskih kritikov. Štejejo naj tudi referenčne medijske objave, npr. publicistične ocene, strokovna mnenja ali objave v elektronskih in družbenih medijih.

Argument 1: Zavedamo se, da naš medijski prostor zadnje čase ni naklonjen oblikovanju in poročanju o dogodkih ali dosežkih v njem. Kritik oblikovanja je deficitarni poklic. Vse manj je kritičnih objav v medijih, oz. jih skorajda ni, časopisi, revije, TV in mediji oblikovanju namenjajo marginalni delež.

3. Nagrade

Opozarjamo na veliko pomanjkanje nagrad na oblikovalskem področju, ki bi jih posamezni oblikovalec lahko pridobil vsakih pet let. Zato to ne more biti pogoj za potrditev kakovosti dela ali opusa!

4. Izvirnost

Priznava naj se mnenja stanovskih društev ali priznanih strokovnjakov s področja oblikovanja in teorije oblikovanja, podana kot priloga k vlogi. Kriterij uvrstitve v zbirke je sporen in se ga ukine.

Argument 1: Kdo bo ocenjeval izvirnost v slovenskem in mednarodnem prostoru in kako naj oblikovalec dokaže le to, če pa delo zaradi propadanja industrije (industrijski oblikovalec), nerazumevanja osnov oblikovanja vidnih sporočil (grafični oblikovalec), propadanja obrti (industrijski, unikatni oblikovalec), finančne krize in z njo povezanih finančnih tveganj, ni bilo izvedeno? Oblikovalec je prisiljen celoten proces razvoja, izdelave in promocije financirati sam.

Argument 2: Kriterij uvrstitve v zbirke nima realne podlage. Iz prakse vemo, da se pri nas že desetletja ne vlaga v odkupe oblikovalskih kosov/del slovenskih avtorjev in se zbirke praviloma ne širijo več. (primer: MAO)

5. Prispevek k razvoju stroke

Kot prispevek k razvoju poklica oz. področja naj se šteje javno vodstvo avtorja ob razstavi, organizacija ali sodelovanje na tematskih delavnicah, okroglih mizah, izvedba predavanj o oblikovanju in vseh sorodnih zvrsteh, itn. S temi dejavnostmi bi izobraževali/opominjali in seznanjali javnost o pomenu stroke, ter hkrati približali oblikovanje socialni družbi.

6. Predlog za nov poklic PRODUCENT OBLIKOVANJA

Predlagamo poklic producenta za oblikovalsko dejavnost. V Predlogu nove uredbe o poklicih v kulturi ugotavljamo, da je tudi na oblikovalskem področju nujno dodati profil producenta, ki je že upoštevan na uprizoritvenem, intermedijskem in glasbenem področju. Na oblikovalskem področju naj se ta profil posebej omeni in doda pod številko 60. Producent oblikovanja je lahko sam nosilec ali organizator projekta. Izpelje ga v gostujoči galeriji v Sloveniji ali tujini. Takšna funkcija mu omogoča, da lahko samostojno povabi vse potrebne profile za izpeljavo oblikovalske razstave/predstavitve. Lahko nastopi kot kurator, kot pisec kataložnega uvoda, skrbi za zbiranje gradiv in podatkov, za vodenje in izvedbo razstavnega projekta, za stike z javnostjo in izdelavo sporočil za medije. To delo je tem bolj zahtevno, če gre za skupinsko razstavo in njeno realizacijo v izbranem galerijskem prostoru.

Argument 1: Tudi na oblikovalskem področju delujejo osebe, ki delujejo na projektu kot producenti. Naloga producenta oblikovanja je, da za razstaveni projekt pridobi finančna sredstva, ureja stike z javnostjo in sodeluje pri vodenju in izvedbi projekta, koordinaciji med umetniki in kustosom ter vsemi izvajalci projekta.

Argument 2: V uredbi se pojavlja za likovno dejavnost le kurator, ki pa ne zajema vseh naštetih nalog in dolžnosti.

7. Ilustracija v oblikovanju

Razdelku o ilustraciji bi dodali še segment uporabne ilustracije, ko je le ta uporabljena kot sestavni del oblikovalskega dela (npr. logotipi, plakati, grafi, ...). To ni knjižna ilustracija, vendar pa je pomemben del slikovnega gradiva v vizualnih komunikacijah oz. vidnih sporočilih. Lahko pa se te vrste ilustracija šteje kot oblikovalsko delo.

8. Deficitarni poklici

Glede deficitarnih poklicev nimamo pripomb. Kritik oblikovanja je deficitaren poklic.

Iz zapsanega je razvidno, da se zavzemamo tako za kontinuiteto kot za kvaliteto ustvarjalcev na našem področju. Zavzemamo se tudi za davčno olajšavo pri naročilu strokovnega oblikovalskega vodenja projekta. Zavzemamo se za dvig cenzusa na vsaj 25.000 eur, da naš status ne bo več socialni status, ampak status vrhunskih ustvarjalcev, ki lahko s svojim delom tudi dostojno živijo in ne samo preživljajo.

Pri kriterijih in ocenjevanju le-teh naj se upošteva vse bolj prisotna interdisciplinarnost ustvarjalcev; poklic oblikovalca se navezuje oziroma sobiva s poklicem ilustratorja, arhitekta, design managerja in drugimi.

Za DOS pripravile:

Nataša Šušteršič Plotajs, Danijela Grgić, Mateja Panter

Jurij Dobrila

Predsednik DOS

Ljubljana, 10. 2. 2017